

Razdor zbog plana o ujedinjenju Mostara

Author: [Maria Vlaho](#)

Hrvatski i bosnjacki politicari strahuju da ce izgubiti vlast ako se sprovedu planovi o jedinstvenoj gradskoj upravi.

Zapadni predstavnici u Bosni nadaju se da ce planovi za otvaranje mostarskog Starog mosta ove godine krunisati njihove napore da se grad politicki ujedini. Ipak, malo ko od gradjana ocekuje da ce pesaci na Starom mostu preko Neretve oznaciti kraj podelama.

Ocekuje se da ce nova gradska uprava poceti sa radom najkasnije 15. marta. Posle 12 godina svadja izmedju lokalnih politicara iz suprotstavljenih etnickih stranaka, visoki predstavnik Peci Esdaun u januaru je nalozio da se okonca politicka podela grada na bosnjacki i hrvatski deo.

Esdaunova odluka znaci da ce jedno gradsko vece zameniti sest aktuelnih opstina – tri hrvatske i tri bosnjacke – a ukupan broj clanova upravnih tela spasce sa 194 na 35.

Mada ce se neki gradjani radovati kada budu videli da vise nema paralelnih gradskih vlasti, tome su se usprotivile nervozne politicke stranke sa obe strane Neretve.

Iz razlicitih razloga, i hrvatske i bosnjacke partije strahuju da ce izgubiti vlast ukoliko se sprovedu Esdaunove reforme.

Glavni kamen spoticanja je komplikovani sistem etnicke "ravnoteze" koji je osmisljen sa ciljem da nijedna etnicka zajednica ne moze nadglasati ostale.

Bice neophodna dvotrecinska vecina u gradskom savetu da bi se promenila Esdaunova pravila – ili cak imena ulica – sto je osetljivo pitanje u bivsoj Jugoslaviji.

Od 35 clanova saveta, najvise njih 15 moze biti iz iste partije. Mostarska srpska zajednica – koja se brojcano smanjila i marginalizovala od izbivanja sukoba – imace cetiri predstavnika dok ce jedno mesto biti rezervisano za ostale.

Medjutim, ono sto jedni smatraju benignom predostroznoscju kako bi se predupredili problemi, drugi vide kao diskriminaciju. Hrvatska demokratska zajednica, HDZ, koja predstavlja najveću etnicku grupu u gradu, kaze da ovakva pravila ugrozavaju njihova demokratska prava.

"Hrvati cine 60 odsto izbornog tela, ali ce imati samo 42 odsto mesta u savetu", pozalio se Josip Merdzo, lider clanova gradskog saveta iz redova HDZ-a.

Bosnjacka Stranka demokratske akcije, SDA, koja upravlja istocnom polovinom Mostara, takodje je nezadovoljna.

"Njima preti opasnost da izgube kontrolu nad onim sto sada drze", kaze urednik magazina "Start" Ozren Kebo. "To je verovatno najmanje lose resenje."

SDA je nekada zahtevala da se Mostar ujedini. Stav ove bosnjacke partije se promenio zbog demografskih promena koje je grad doziveo tokom devedesetih.

Pre izbijanja rata u Bosni 1991. godine Bosnjaci su bili najbrojnija etnicka grupa, ali se situacija promenila u korist Hrvata koji sada cine apsolutnu vecinu u gradu.

U medjuvremenu, lideri lokalnog HDZ-a i SDA konsolidovali su vlast u svojim delovima grada na istocnoj i zapadnoj obali reke Neretve.

Tokom proteklih 12 godina, ljudi su se navikli na zivot i rad u podeljenom gradu, te retko prelaze na drugu obalu Neretve. Nova generacija dece vaspitava se u etnicki cistim skolama i ne seca se vise vremena kada je mesanje sa drugim nacionalnostima bilo uobicajeno.

Navikavsi se na zivot u izolovanim zajednicama, mnogi gradjani sa obe strane reke sada o mogucem ujedinjenju razmisljaju sa izvesnim strahom.

"To je sramota!", kaze jedan Hrvat. "Srbi su dobili najvise [misli se na cinjenicu da predstavljaju jezicak na vagi pri donosenju odluka u gradskom savetu]. Prava Hrvata se sistematically narusavaju. Ako medjunarodna zajednica zaista zeli mir ovde, Mostar ce biti podeljen u tri dela."

"Protiv Hrvata se vrsi diskriminacija", slaze se drugi Hrvat. "Mi smo vecina u ovom gradu, ali necemo imati vecinu u gradskom savetu."

Iz potpuno suprotnih razloga, Bosnjaci sa kojima su razgovarali novinari IWPR-a imali su slican stav. "Naravno, mi smo protiv ujedinjavanja Mostara", kaze jedan Bosnjak. "Hrvati su postali vecina u gradu zbog rata i zato sto su proterali sve Srbe i najmanje 20.000 Muslimana."

"Zbog odluke Pedija Esdauna, i Hrvati i Srbi ce od sada morati da lobiraju Srbe kako bi dosli do vecine u gradskom savetu," kaze drugi Bosnjak.

Esdaun upozorava kako je ocekivao da ce njegovu odluku mnogi smatrati kontroverznom, te da ce razocarati mnoge.

"Nece svi biti zadovoljni, ali ce svi naci nesto za sebe", rekao je Esdaun u obracanju javnosti preko malih ekrana 28. januara.

"Na kraju krajeva, da li ce Mostar uspeti da prevazidje podele i gorcinu iz proslosti ne zavisi od mene, vec od politickih lidera i nikoga drugog."

Maria Vlaho je na stazu u IWPR u Londonu, a Vladimir Maric je novinar iz Mostara.

Location: Balkans

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/razdor-zbog-plana-o-ujedinjenju-mostara>